

שבת קא: (ש3) עד קב. (סוף הפרק)

ביאורי מושגים

עירוב חצרות - חכמים אסרו לטלטל מרה"י של אדם א' לרה"י של אדם אחר. אם רוצים לטלטל חייבים האנשים להשתתף באוכל מסויים וכך הרשויות נחשבות שייכות לכולם.
החידוש בעירוב חצרות הוא שניתן לשתף אדם גם בלי הסכמתו המוקדמת. כיום נהוג שכל קהילה מערבת בערב פסח עירוב חצרות על חבילת מצות. כך כל האנשים שבתחום הופכים להיות ישות אחת.
דין עירוב לא נאמר לגבי גוי, לכן אם גוי דר בשכנות ליהודי לא ניתן לשתפו באמצעות העירוב.

מה החידוש בכך שמותר לטלטל:

רבא: מדובר כשיש סירה בין האוניות ומטלטלים דרכה.

רב ספרא: מדובר כשהאוניות שייכות לאנשים שונים והחידוש הוא שניתן לעשות עירוב חצרות גם בין אוניות.

רב ספרא לא קיבל את הסברו של רבא כיוון שאינו מתיישב עם לשון המשנה.

ציטוט מהמשנה

ספינות הסמוכות וקשורות אחת לשניה - מותר לטלטל ביניהם.

ספינות הסמוכות ואינן קשורות - אין לטלטל מחשש שיתרחקו.

שמואל: קשר המחזיק את הספינות גם אם הוא מצמר - נחשב קשר.

טומאת טמא מת - רק שרשרת מברזל מעבירה טומאה כזו, כיוון שהיא לא מורידה את רמת הטומאה.
חוט מצמר מוריד את רמת הטומאה ולכן הוא לא יכול לטמא את הספינה.
החידוש לגבי שבת הוא שאין הבדל בין צמר לברזל.

עקרונית גם במזיד המחיצות מועילות לגמרי - אולם חכמים אסרו לטלטל כדי שלא יבוא להקים את המחיצות לכתחילה.

מחיצות שהתפרקו ונבנו מחדש בשבת: בשוגג - נחשב כרה"י גם לחומרא וגם לקולא. במזיד - נחשב כרה"י רק לחומרא.

משנה

הזורק ונזכר אחרי שיצאה מידו, קלטה אחר או כלב או שנשרפה - פטור.
הזורק כדי לעשות חבורה - ונזכר אחרי שיצאה מידו - פטור.
העושה מלאכה בשבת - חייב חטאת רק אם תחילת הפעולה וסופה היו בשוגג.

קלטו כלב או בבשן: פטור רק אם לא התכוון. אם התכוון לכך שהכלב יקלוט - חייב.

קושיה:

מהרישא משמע שהפטור קיים רק אם שני תנאים קויימו - האדם נזכר, ומישהו אחר קלט את החפץ.
מהסיפא משמע שמספיק תנאי אחד שהאדם נזכר כדי להיפטר.

הגמ' מביאה שני סוגי תירוצים לקושיה זו:

- סוג א': העיקר כרישא - עקרונית צריך שני תנאים - הסיפא מדברת על מקרה ייחודי.
- סוג ב': העיקר כסיפא - מספיק להיזכר כדי להיפטר - את הרישא יש להבין בצורה שונה.

התירוצים מסוג א' נדחו. למסקנה אם נזכר לפני סיום המעשה - פטור.

חכמים ור"ג נחלקו במקרה הבא:

אדם שאכל בשוגג כזית איסור, אלא שבמהלך האיסור הוא נזכר באיסור ושכחו.
רבן גמליאל: מתעלמים מהידיעה ולכן חייב, חכמים: הידיעה מחלקת את המעשה לשניים ולכן פטור.

אבל במקרה שלנו:

ר"ג יודה שהמעביר פטור - כיוון שהמלאכה (העברת 4 אמות) הושלמה אחרי 2 האמות האמצעיות.
חכמים יודו שהזורק חייב - באמות האמצעיות אין בידו לעכב את התהליך. לכן יש כאן תהליך אחד.

המקרה:

2 האמות הראשונות היו בשוגג,
2 האמות האמצעיות היו במזיד,
2 האמות האחרונות היו שוב בשוגג.

הדין:

אם העביר את החפץ אנו מתחשבים בידיעה שבאמצע ולכן פטור, אם זרק את החפץ אנו מתעלמים מהידיעה שבאמצע ולכן חייב.